



Sygn. akt V KK 437/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Roman Sądej

SSA del. do SN Dorota Wróblewska (sprawozdawca)

Protokolant Anna Kowal

w sprawie **M. N.**

skazanej z art. 270 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 29 stycznia 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na korzyść skazanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Ż.

z dnia 4 października 2012 r.,

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej grzywny przekazuje Sądowi Rejonowemu w Ż. do ponownego rozpoznania, a w pozostałym zakresie na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. postępowanie umarza i kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Prokurator Rejonowy, aktem oskarżenia z dnia 29 grudnia 2011 r., oskarżył M. N. o to, że:

I. „w dniu 10 czerwca 2010 r. w G. podrobiła podpis małżonka P. N. na aneksie nr 2 do umowy dzierżawy nr ..., załączniku nr 1 i nr 2 do w/w aneksu, protokole w sprawie renegotjacji warunków umowy dzierżawy nieruchomości i

umowie ustalenia kaucji, a następnie, celem użycia za autentyczne przedłożyła w/w dokumenty w Biurze Terenowym Agencji Nieruchomości Rolnych w G. – tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k.

II. w dniu 14 września 2011 r. w T. podrobiła podpis małżonka P. N. na wniosku w sprawie wydania zaświadczenia o wysokości przychodu celem uzyskania uprawnień do świadczeń rodzinnych, a następnie, celem użycia za autentyczny przedłożyła w/w dokument w Urzędzie Skarbowym w Ż. – tj. o czyn z art. 270 § 1 k.k.”

Wyrokiem nakazowym z dnia 7 lutego 2012 r., Sąd Rejonowy:

1. „oskarżoną M. N. uznał za winną popełnienia zarzucanego jej czynu opisanego w punkcie I aktu oskarżenia i za to na podstawie art. 270 § 1 k.k. wymierzył jej karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych, przyjmując, iż jedna stawka dzienna wynosi 10 złotych,

2. oskarżoną M. N. uznał za winną popełnienia zarzucanego jej czynu opisanego w punkcie II aktu oskarżenia i za to na podstawie art. 270 § 1 k.k. wymierzył jej grzywnę w wysokości 80 stawek dziennych, przyjmując, iż jedna stawka dzienna wynosi 10 złotych,

3. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i § 2 k.k. wymierzył oskarżonej M. N. karę łączną grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, przyjmując, iż jedna stawka dzienna wynosi 15 złotych,

4. na podstawie art. 627 k.p.k. i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 90 złotych i wymierzył 150 złotych opłaty”.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron postępowania i uprawomocnił się w dniu 21 lutego 2012 r.

Z uwagi na to, że powyższy prawomocny wyrok został wydany z rażącym naruszeniem przepisu art. 86 § 1 k.k. Prokurator Generalny na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. wywiódł od niego kasację na korzyść skazanej. Kasacją tą zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 7 lutego 2012 r. jedynie w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej grzywny.

Sąd Najwyższy, uwzględniając powyższą kasację Prokuratora Generalnego w trybie art. 535 § 5 k.p.k., wyrokiem z dnia 12 lipca 2012 r., , uchylił zaskarżony nią prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 7 lutego 2012 r. w części

dotyczącej orzeczenia o karze łącznej grzywny i sprawę w tym zakresie przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

W trakcie ponownego rozpoznania tej sprawy, pod nieobecność prokuratora, prawidłowo zawiadomionego o terminie rozprawy, prowadzonej w trybie uproszczonym, oskarżona w dniu 4 października 2012 r. złożyła w trybie art. 387 § 1 k.p.k. wniosek o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania dowodowego i wymierzenie jej za obydwa czyny z art. 270 § 1 k.k. kar po 80 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych oraz wymierzenie jej kary łącznej grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 10 złotych każda.

Sąd Rejonowy w Ż., działając na podstawie art. 387 § 2 k.p.k. postanowił uwzględnić powyższy wniosek oskarżonej o wydanie wyroku skazującego, bowiem – jak stwierdził – okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości, a cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości. Sąd nadto wziął pod uwagę, iż prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy i nieobecny na niej prokurator, nie zgłosił sprzeciwu do tak złożonego wniosku oskarżonej.

Wyrokiem z dnia 4 października 2012 r., Sąd Rejonowy:

1. „oskarżoną M. N. uznał za winną popełnienia zarzucanego jej czynu z punktu I aktu oskarżenia, tj. popełnienia występku z art. 270 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 270 § 1 k.k. wymierzył jej karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych, przyjmując, iż jedna stawka wynosi 10 złotych,
2. oskarżoną M. N. uznał za winną popełnienia zarzucanego jej czynu z punktu II aktu oskarżenia, tj. popełnienia występku z art. 270 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 270 § 1 k.k. wymierzył jej karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych, przyjmując, iż jedna stawka wynosi 10 złotych,
3. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i § 2 k.k. wymierzył oskarżonej M. N. karę łączną grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, przyjmując, iż jedna stawka wynosi 10 złotych,
4. wymierzył oskarżonej M. N. opłatę w kwocie 100 złotych i zasądził koszty postępowania w kwocie 90 złotych”.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez strony postępowania i stał się prawomocny w dniu 11 października 2012 r.

Kasację od powyższego wyroku wniósł Prokurator Generalny.

Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył wyrok w całości, na korzyść M. N. Zarzucił: rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 387 § 2 i 3 k.p.k., polegające na uwzględnieniu przez Sąd wadliwego wniosku oskarżonej, któremu nie sprzeciwił się prokurator, o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, w następstwie czego doszło do rażącego naruszenia przepisu prawa karnego procesowego – art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., poprzez wydanie wobec M. N., po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyroku rozstrzygającego o winie i karze zasadniczej, pomimo istnienia ujemnej przesłanki procesowej w postaci powagi rzeczy osądzonej, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą wskazaną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

Wobec tak przedstawionego zarzutu, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej grzywny Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, zaś w pozostałym zakresie o umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna w stopniu oczywistym, umożliwiającym jej uwzględnienie na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k., bez udziału stron.

W pierwszej kolejności należało przyznać rację wnoszącemu kasację, że złożenie przez oskarżoną wniosku w trybie art. 387 § 1 k.p.k., mimo braku sprzeciwu nieobecnego na rozprawie prokuratora, nie zwalniało Sądu od obowiązku rozważenia czy istnieją warunki do jego uwzględnienia opisane art. 387 § 2 k.p.k., a w przypadku stwierdzenia, iż uwzględnienie wniosku nie jest możliwe, od rozważenia, czy należy odmówić uwzględnienia wniosku, czy też na podstawie art. 387 § 3 k.p.k. należy uzależnić jego uwzględnienie od dokonania w nim określonych zmian.

Nie ma bowiem wątpliwości, że w sytuacji, gdy wniosek z art. 387 k.p.k. pozostawał w sprzeczności z wymogami prawa, a taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie, obowiązkiem Sądu orzekającego było pouczenie oskarżonej o przepisach prawa karnego i żądanie odpowiedniego zmodyfikowania wniosku, jeżeli miał on być uwzględniony. Tego nie uczyniono. Wniosek złożony przez M. N. pozostawał w sprzeczności z przepisem art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., jednocześnie

godząc w jeden z celów postępowania, sprowadzający się do trafnej reakcji karnej, wskazanej w art. 2 § 1 pkt 1 k.p.k.

Oczywistym bowiem było, że M. N. nie mogła wnosić o wydanie wobec niej wyroku skazującego w odniesieniu do czynów z art. 270 § 1 k.k., co do których postępowanie karne zostało prawomocnie zakończone wraz z uprawomocnieniem się w dniu 21 lutego 2012 r. wyroku Sądu Rejonowego Ż., w sprawie sygn. II K

Jednocześnie warto podkreślić, że Prokurator Generalny wnoszący kasację od wyroku w sprawie sygn. II K ..., zaskarżył go wyłącznie w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej grzywny, a po jej rozpoznaniu Sąd Najwyższy, wyrokiem z dnia 12 lipca 2012 r., sygn. V KK 210/12, uchylił wyrok w zaskarżonej części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej i wyłącznie w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ż.

W tej sytuacji, Sąd Rejonowy, uwzględniając wniosek M. N. i wydając wyrok z dnia 4 października 2012 r., sygn. II K ..., w którym ponownie uznał ją za winną i skazał za przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. (pkt 1 i 2), za które została już prawomocnie osądzona, w sposób rażąco naruszył przepis art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., z którego wprost wynika, że negatywną przesłanką procesową jest stan rzeczy osądzonej (*res iudicata*), który urzeczywistnia się wtedy, gdy postępowanie karne, co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone, a więc gdy ostatecznie rozstrzygnięto w przedmiocie procesu. Niedopuszczalne jest wówczas wszczęcie i prowadzenie od nowa postępowania prawomocnie już zakończonego (zakaz *ne bis in idem*).

W konsekwencji naruszenia powagi rzeczy osądzonej przez Sąd Rejonowy w Ż., należało stwierdzić, że wyrok w sprawie II K ... zapadł z rażącą obrazą art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. stanowiącą bezwzględną przyczynę odwoławczą wymienioną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

Konieczne więc było uchylenie tego wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej i w tym zakresie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu, a w pozostałej części, przy uwzględnieniu art. 17 § 1 k.p.k. - umorzenie postępowania.

Ponownie orzekając Sąd Rejonowy powinien więc, swoje rozstrzygnięcie ograniczyć do orzeczenia w przedmiocie kary łącznej grzywny.

Rozstrzygnięcie o kosztach, odnoszące się do części, w której doszło do umorzenia postępowania, oparte jest o treść art. 632 pkt 2 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.